

Hvilken betydning har de kirkelige retninger på folkekirkens fremtid - på landet og i byen?

Provst Hanne-Birgitte Kristiansen's replik til panelet og refleksioner over mødet

Hvad betyder det ekklesiologiske grundsyn for kirkens fremtid på landet? Med håb om at få nogle bud på dette, havde Grundtvigsk Forum og FUV/KPL indbudt repræsentanter for de kirkelige retninger til en paneldebat på Vartov i november 2018.

I panelet sad Ingrid Ank fra Grundtvig akademiet og redaktør af Dansk kirketidende, Kurt Kristensen, regionsleder i Indre Mission, Agnete Raagauge, redaktør af Tidehverv, og Henrik Bundgaard Nielsen fra Kirkefondet.

Kirkefondet er ikke som sådan en kirkelig retning, men repræsenterer i hvert fald en bestemt ekklesiologisk tænkning, og var derfor inviteret med i panelet.

Hedensted provsti, hvor jeg kommer fra, har stor teologisk og ekklesiologisk spændvidde mellem sognene. Det var derfor med forventning, at jeg tilmeldte mig. Især da jeg selv har en evig indre paneldebat kørende, hvor min barndoms økumeniske aktivisme bl. a. udfordres af den radikalt anderledes tænkning hos tidehverv.

Henrik Bundgaard Nielsen lagde ud med at trække teologen Anna Marie Aagaard op af skuffen og pege på, at kristendom skal have krop. Mennesker træder baglæns ind i triniteten – altså via de helliges samfund - en erfaret menighed. Helligånden kalder og skaber menighed, hvor menneske gør Guds vilje i kamp mod det onde. Kristendom skal konkretiseres i praksis, det er ikke nok at høre til. Kirken skal være talerør for de svageste i samfundet.

Som fremtidsperspektiv skal kirken være lokal og kontekstuel - relevant og nærværende i lokalsamfundet. Blandt andet skal kirken gribe fat i flest mulige anledninger i menneskelivet og tilbyde et overbevisende bud på en livstydning. Kirken skal skabe mødesteder uden for gudstjenesten, og endelig skal kirken kunne gå over sognegrænser, når det er meningsfuldt.

Menigheden skal spørges om, hvad de forstår ved at være kirke, og hvad de ønsker sig af kirken.

Det er således et kirkesyn med stor vægt på at skabe tidssvarende menigheder, der udlever et sociale ansvar.

Kurt Kristensen begyndte ved nådemidlerne og Ordet, som ingen kan sige sig selv. Kristus er kirkens centrum og begyndelse. I kirkens midte er gudstjenesten, som både de kirkelige aktiviteter og de kirkelige organisationer vokser ud fra som kronblade fra midten af en

blomst. Menigheden er det primære. Kirken har brug for frivillige, for det er ikke godt for kirken, hvis der ansættes professionelle til alt.

Med et citat fra Kaj Munk pegede Kurt Kristensen på, at de lønnede ikke er toppen i pyramiden, men dem, der kan bære mere. (Kaj Munk: Enhver skal passe sit arbejde, og i fritiden synge en salme for en syg nabo. Præsten skal det samme, han har bare god tid, for han er købt fri til det). Evangeliet udfordrer til et liv i kærlighed, hvorfor alle har en forpligtelse til at lade ord og handling gå hånd i hånd.

Heroverfor gjorde **Ingrid Ank** sig med visse forbehold til talsmand for "folkekirkens kølighed". Begrebet er opfundet sammen med Morten Thaysen i opposition til en kirke, hvor fællesskabet er i fare for at virke ekskluderende, og møder den enkelte, ikke som menneske, men som målgruppe. Kristendommens historie viser, at fællesskaber kan være gode, men at de også er farlige. Fællesskaber kan virke klubdannende eller kvælende, og de styrkes af en viden om dem, der er udenfor. Derfor skal kirken hverken være et identitetsfællesskab eller et fortolkningsfællesskab, men et gudstjenestefællesskab centreret om dåb og nadver. Enhver er fri til at være i opposition til alt, hvad der siges. Fri til at forstå og føle, hvad det skal være, uden social kontrol. Der er en trend i tiden til at kræve tydelighed om tro, om hvad vi står for. I modsætning til det, skal kirken hellere tale om tradition end om tro.

Mennesker skal ikke ind i kirken, de skal ud af den: De skal gøre sig gældende i ikke-kirkelige sammenhænge, hvor humanismen skal tales frem. Ingrid Ank definerede ikke dette nærmere.

Agnete Raahauge pegede på, at det er Vor Herres navn, der gør kirke til kirke. Kirken er ikke en organisation med råderet over, hvad der skal fyldes i den. Vi forsamles i den forkyndte Kristi navn, og dét navn skal forkyndes selv i de yderste sogne. Ressourcer må ikke trækkes fra gudstjenesterne til alt muligt andet. Herrens navn skal lyde flest mulig gange, og Han er selv tilstede hvor blot 2 er forsamlet.

Det lægger for stor en vægt på præstens skuldre, hvis han først skal skabe et fællesskab, for at have nogen at prædike for. Der skal heller ikke være særlige frivillige i kirken, for de skaber en privilegeret kreds om præsten, så andre skubbes længere ud.

Folkekirken bevæger sig den forkerte vej, når der ansættes flere og flere specialpræster på bekostning af præster fra landsognene. Folkekirken fyldes af storpastorater, præsteteams og kvoteansatte præster med færre gudstjenester. Idealet er én præst til 1-2 sogne, hvor der prædikes i alle kirker, hver søndag.

De fire indlæg rejser nogle spørgsmål fra min egen indre paneldebat.

Med Henrik Bundgaard Nielsens vægt på menigheden, får jeg lyst til at spørge i hvilken grad menigheden til enhver tid skal have dét, den gerne vil have i kirken. Hvem eller hvad skal afgøre, hvad der er inden for skiven? Og giver det ikke problemer i forhold til at definere, hvem menigheden er – hvem det er, der spørges...?

Kaj Munk sagde, at vi hver især skulle hjælpe vores syge nabo. Han sagde ikke, at vi skulle organisere os i frivillige og kirkelige organisationer. Både Henrik Bundgaard Nielsen og Kurt Kristensen får mig til at tænke på en mand, der skrev i avisen: "Kære rød-grønne politiske venner – meld jer endelige ikke ud af Folkekirken, for den fører vores politik." Kan vi risikere at Folkekirken styrtdykker i medlemstal, hvis der bliver en folkelig fornemmelse af, at kirken politiserer? Hvis det sker, vil kirken miste sin mulighed for at forkynde Jesus Kristus som verdens frelser...

Har vi et ansvar for at organisere omsorgen for næsten i kirkelige organisationer og menighedsdiakoni, eller skal kirken snarere sende os ud i civilsamfundet og dér være næste for dem, vi møder?

Omvendt kan man spørge Ingrid Ank og Agnete Raahauge, om faren for at fællesskaber forvanskes og bliver klubdannede og ekskluderende, nødvendiggør at man på forhånd afviser kirkelige fællesskaber? Er det et resultat af en negativ antropologi at tænke, at fællesskaber altid er ekskluderende, og at kirken derfor må afvise kirkelige fællesskaber for at holde vejen åben for en forkyndelse, der gælder alle? - Men kan man overhovedet høre og forstå et budskab om Guds frelsende kærlighed, hvis der ikke er nogen som helst form for genklang i de mennesker, man hører budskabet sammen med?

Selv er jeg ikke færdig med at debattere disse spørgsmål. Trods opdraget, fik de 4 debattører ikke sagt meget om, hvad de kirkelige retningers forskellige ekklesiologi får af betydning for kirken på landet ud i fremtiden. Men sikkert er det, at det gør en forskel for kirkelivet, hvilken ekklesiologi vores kirkelighed udspringer af. Fornemmelsen for dét, er måske ved at forsvinde rundt omkring. Jeg kan derfor kun opfordre til en bevidstgørelse, og paneldebatten på Vartov var derfor et rigtig godt initiativ.